

УДК 615.85:028]:027.8
371.64
Прегледни рад

Примена библиотерапије у школској библиотеци

Јелена Митровић
Народна библиотека Србије
Одељење селективне набавке, Београд
jelena.mitrovic@nb.rs

Сажетак

Развојна библиотерапија је свако планско коришћење књига како би се утицало на афективни и когнитивни развој деце. Овај рад описује примену развојне библиотерапије у школској библиотеци. Школска библиотека и школски библиотекар, учествујући у васпитно-образовној делатности, имају могућност да утичу на развојни пут детета тиме што ће књигу учинити доступном у правом тренутку. Стога би школа и библиотека требало да буду најважније институције које ће спроводити библиотерапију, а задатак школског библиотекара би требало да буде да сваком појединцу помогне да пронађе своју књигу.

Кључне речи:

књига, читање, библиотерапија, библиотерапеут, школска библиотека, деца, васпитно-образовна делатност, развој личности, поремећај понашања, психологија личности

Дефиниција појма

Библиотерапија је пружање помоћи у решавању неког проблема или унапређивању личног раста и развоја уз помоћ књига. Како Офра Ајалон истиче, то је „старо исцелитељско умеће у новом руху“¹. Дефиниције се разликују од најједноставније, као што је „лечење помоћу књига“, до „процеса динамичке интеракције између личности читаоца и књижевности уз помоћ квалификованог терапеута“². У *Вебстеровом речнику* из 1961. године пише да је библиотерапија „употреба одабране грађе за читање као терапеутских помагала у медицини и психијатрији“, и као „помоћ при решавању личних проблема вођеним читањем“³. У овој дефиницији долази до изражаја тежња да се библиотерапија одвоји од медицине. До тада се изводила искључиво у болничким условима, а нарочито је добила своју потврду када је утврђено да су се војници уз помоћ читања брже опорављали од оних који нису читали.

После Другог светског рата библиотерапија је почела да се примењује и у образовном и психолошком контексту. Корнет и Корнет (Cornett and Cornett) је дефинишу као „терапеутско читање при коме деца налазе сличности са својим проблемима и увиђају како деца слична њима излазе на крај са тешкоћама“⁴. Она подразумева „дати одговарајућу књигу одређеном детету у одговарајуће време у вези са одговарајућим проблемом“⁵.

У зависности од окружења у којем се спроводи, библиотерапија може бити институционална, клиничка и развојна⁶. Институционална библиотерапија се одвија у болничким условима, а библиотерапеутски тим чине лекари, психијатри, психолози, социјални радници, библиотекари. Примењује се за теже поремећаје, те је зато неопходно да читав тим учествује у раду. Клиничка библиотерапија је намењена особама са емоционалним проблемима и проблемима у понашању, као што су депресија, анксиозност, анорексија, фобије, панични напади.

¹ Natalija Mikuletić, „Biblioterapija u školskoj knjižnici ili razgovor o knjizi“, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* god. 53, br. 2 (2010), <http://www.hkdrustvo.hr/vbh/broj/101> (preuzeto 3. 5. 2013).

² Isto.

³ Isto.

⁴ Claudia Cornett and Charles Cornett, „*Bibliotherapy: The right book at the right time*“ (doctoral dis.), Phi Delta Kappa Educational Foundation, 1980.

⁵ Ibid.

⁶ Shifra Baruchson-Arbib, „Bibliotherapy in School Libraries: an Isreal Experiment“, *School Libraries Worldwide* vol. 6, no. 2 (2000).

Углавном је потребна сарадња лекара, психолога и библиотекара да би се успешно изводила. Развојна библиотерапија утиче на нормалан раст и развој сваког појединца, представља неку врсту подршке при решавању свакодневних проблема и бави се очувањем душевног здравља. Неки теоретичари је деле на корективну и превентивну, при чему се корективна бави већ постојећим свакодневним проблемима са којима особа долази у контакт, док се превентивна ослања на увид у функционисање „нормалног“ понашања, те даје смернице и принципе за његово развијање. Може је изводити библиотекар, учитељ, наставник, психолог, социјални радник, али и сам родитељ, уколико је емоционално зрела особа, која уме да процени шта је за његово дете у одређеној ситуацији потребно.

Школска библиотека

Школска библиотека је део васпитно-образовног процеса. Поред веома значајне васпитно-образовне улоге, она обавља и библиотечко-информациону, као и културно-јавну делатност. „Књигом се узносећи изнад оптерећења свакодневнице у школи, школске библиотеке негују нарочит однос према деци и књизи и обједињавају литерарни, научни и уопште уметнички израз у својим фондовима“⁷. Према *IFLA/UNESCO Манифесту за школске библиотеке*, „школска библиотека пружа информације и сазнања који су неопходни за успешно учествовање у савременом друштву заснованом на информацијама и знању; она омогућава ученицима да овладају вештинама за учење током целог живота, развија њихову стваралачку машту, и оспособљава их да буду одговорни грађани; пружа помоћ у образовно-васпитном процесу свима који у њему учествују и од пресудног је значаја за сваку дугорочну стратегију развоја писмености, образовања, снабдевања информацијама, економског, друштвеног и културног развоја“⁸.

За време школовања, деца се сусрећу са разним личним и друштвеним проблемима. Неки су уобичајени и природни за тај период, као што су тешкоће у учењу, односи са родитељима и вршњацима, проблеми одрастања, добијање брата или сестре.

Некада се морају суочити и са много тежим проблемима, као што су развод родитеља, смрт блиског члана породице, или озбиљни здравствени проблем. Да би могло на најбезболнији начин да изађе на крај са различитим тешкоћама, детету је потребна помоћ коју може да пружи, између осталих, и библиотекар.

Школски библиотекар је „припадник стручног, квалификованог особља, одговоран за планирање рада. У томе му помаже одговарајуће особље. Он сарађује са осталим учесницима у образовном процесу школе и одржава везе са јавном библиотеком и другим организацијама и појединцима“⁹.

Пошто раде са децом, школски библиотекари морају да буду добро обучени за тај посао. У *Манифесту* се истиче да је за школског библиотекара потребно следеће:

- „Способност да позитивно и без предрасуда комуницира са децом и одраслима;
- Способност сагледавања потреба корисника;
- Способност за сарадњу са појединцима и групама, унутар и изван школске заједнице;
- Познавање и разумевање културне разноликости;
- Познавање теорије и методологије учења;
- Поседовање информационих вештина коришћења информација;
- Познавање материјала који чине библиотечку колекцију и начина на којима им се приступа;
- Познавање књижевности, медија и културе намењених деци;
- Познавање и практична знања у области управљања и маркетинга;
- Познавање и практична знања у области информационих технологија“¹⁰.

Може ли школски библиотекар да буде библиотерапеут?

Често се истиче да библиотекари наводно немају довољно знања да би се бавили библиотерапеутским радом. Јасно је да библиотекар сам не може много да допринесе као институционални или клинички библиотерапеут, мада ни ту његова улога није занемарљива. Ипак, развојна библиотерапија је заиста његов ресурс. Учествујући

⁷ Александра Вранеш, „Школска библиотека и школски библиотекар у односу на библиотечке и просветне стандарде“, у *Школски библиотекар: сарадник у настави* (Београд: Филолошки факултет, 2008).

⁸ *IFLA/UNESCO смернице за јавне библиотеке*, http://www.nb.rs/view_file.php?file_id=1283 (преузето 15. 6. 2013).

⁹ Исто.

¹⁰ Исто.

у образовно-васпитној делатности, библиотекари имају могућност да утичу на развојни пут детета тако што ће бити у могућности да сваком, у правом тренутку, понуде одговарајућу књигу. Стога би школа и библиотека требало да буду најважније институције у којима се спроводи библиотерапија.

Велику недоумицу ствара и сам овај појам. „Библиотерапија није психотерапија, иако се уз њу веже, а и сама за себе није терапија. И зато библиотерапија не може бити везана уз медицину, јер сама не лечи, него расветљава поједине учинке, односно помаже појединцу да појасни губљење значења“¹¹. Постоје тенденције да се библиотерапији која се примењује у школама и библиотекама промени назив, да то буде разговор о књизи, библиоветовање, вођено читање. Разговор о књизи није најбоље решење, зато што не представља сваки разговор о књизи библиотерапију. О књизи се „разговара“ и на часовима књижевности, али је то далеко од библиотерапије. Ни библиоветовање не описује њену суштину јер подразумева само почетну фазу библиотерапеутског рада, када се појединцу „предлаже“ одговарајућа књига, док фаза имплементације измиче. Вођено читање можда највише одговара, али се поставља питање како онда назвати тзв. библиотерапеута.

Зашто библиотекар не може да буде и терапеут? Или бар развојни библиотерапеут, пошто се бави развојном библиотерапијом? Да ли психотерапеут заиста „лечи“, или такође „расветљава и помаже појединцу да појасни губљење значења“? Ако за психотерапеута није потребна факултетска диплома из психологије, да ли је могуће библиотекаре додатним едукацијама обучити за библиотерапеутски рад? Организовање специјалистичких студија на Катедри за библиотекарство и информатику Филолошког факултета у Београду које би се бавиле библиотерапијом би доста утицало на повећање атрактивности саме професије, а библиотекарима би дало „доказ“ да поседују одговарајуће квалификације које су им неопходне да би се бавили библиотерапијским радом.

Неки теоретичари развојну библиотерапију називају „подршка знању“ (supportive knowledge)¹². То проширује сам концепт библиотерапије,

који би подразумевао да школска библиотека буде установа која ће обезбеђивати све информације и литературу неопходну за нормалан раст и развој појединца, почевши од адреса различитих организација, брошура, филмова, савета, до литературе која говори о одређеним концептима, као и разговор о прочитаном. Тако би школски библиотекар био носилац информација и знања неопходних за нормално функционисање и развој детета.

Поред тога што се могу едуковати за вођење библиотерапеутског процеса, школски библиотекари су у многим аспектима библиотерапије незаобилазни, те је њихова улога многострука. Нико неће моћи боље од њих да изврши селекцију, класификацију и каталогизацију књига на основу потреба ученика. С обзиром на то да не учествују директно у настави, ученици ће имати мање стида да им се обрате за помоћ, уколико осете њихову поузданост, приврженост и великодушност. Они најбоље познају колекцију којом располажу, и најбоље знају на који начин да дођу до оних које могу бити од велике важности одређеном детету. Али од пресудне је важности да се школски библиотекар сам наметне управи и ученицима квалитетом својих услуга, да се професионално усавршава, да располаже различитим информацијама које би могао да искористи у различитим ситуацијама, да верује у себе и своју професију и да се стога бори за њену бољу позицију у оквиру школске институције, а и у читавом друштву којем служи.

Деца и њихове потребе

Период детињства и почетак адолесценције су специфична раздобља у животу сваког детета. Несигурно, уплашено и забринуто, почиње да упознаје свет у којем живи, његове законитости и правила на којима почива. Све га то уздрмава док покушава да пронађе одговарајући начин општења са светом. Деци се буде различите потребе, неких уопште нису свесна, неке су добро замаскиране услед недозвољених садржаја на којима се заснивају, а за неке не познају прави начин задовољења.

Све људске потребе Абрахам Маслов је класификовао на следећи начин:

1. „Физиолошке потребе – потребе за храном, водом, дисањем;
2. Потреба за сигурношћу – здравље, породични дом, одсуство насиља;

¹¹ Natalija Mikuletić, „Biblioterapija u školskoj knjižnici ili razgovor o knjizi“, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* god. 53, br. 2 (2010), <http://www.hkdrustvo.hr/vbh/broj/101> (preuzeto 3. 5. 2013).

¹² Shifra Baruchson-Arbib, „Bibliotherapy in School Libraries: an Isreal Experiment“, *School Libraries Worldwide* vol. 6, no. 2 (2000).

3. Потреба за припадношћу – пријатељство, складни породични односи, подршка породице, потреба да се воли и буде вољен; из недостатка ове потребе јављају се усамљеност и меланхолија, карактеристичне за децу у периоду пубертета;
4. Потреба за уважавањем – потреба да други признају њихов рад и труд, али у дечјем узрасту може да значи и потребу за популарношћу;
5. Потреба за самоостварењем – тежња да се прихвати свет, да се повећа способност решавања проблема; као последица задовољења ове потребе, јавља се самопоуздање, веома важан чинилац раста и развоја појединца;
6. Когнитивне потребе – потреба да се разуме свет;
7. Сазнајне потребе – потреба за сазнањем, за задовољењем природне дечје радозналости;
8. Естетске потребе – потреба да се доживи лепота и да се у њој ужива¹³.

Јасно је да библиотерапија не може да утиче на задовољење физиолошких потреба, али, пре свега, има за циљ да детету осветли његове когнитивне, сазнајне и естетске потребе и да му помогне да их на прави начин развије. Поред ових, није занемарљива примена библиотерапије на задовољавање потреба за припадношћу, за уважавањем и самоостварењем.

Расветљавање ових потреба има свој утицај на афективни и когнитивни развој детета:

Афективни развој (односи се на развој ставова, вредности, емоција):

- Развија емпатију,
- Помаже при испољавању осећања,
- Развија оптимистичан поглед на свет и позитивну слику о себи,
- Пропагира толеранцију, поштовање и прихватање других какви јесу,
- Ублажава стрес и ослобађа од емоционалних притисака.

Когнитивни развој (интелектуални):

- Утиче на развој критичког мишљења,

- Развија креативност при решавању проблема и помаже при стварању самосталног стила решавања емоционалних проблема,
- Развија способност процене и самопроцене,
- Указује на мотиве људског понашања,
- Утиче на формирање нових облика односа са стварношћу¹⁴.

Методологија библиотерапије

Библиотерапија је веома сложен процес који захтева брижљиво и детаљно планирање. „Њега чине припремна фаза и фаза имплементације. Припремна фаза подразумева следеће:

- 1) Идентификовање потреба ученика;
- 2) Повезивање ученика са одговарајућом грађом;
- 3) Одлучивање да ли би ученику више значило индивидуални рад или рад у групи;
- 4) Одлучивање где и када ће се одвијати уводне и завршне активности, као и разговор о прочитаном;
- 5) Припремање грађе за читање.

У фази имплементације, потребно је:

- 1) Мотивисати ученике уводним активностима;
- 2) Одвојити време за читање;
- 3) Одвојити довољно времена за размишљање и сабирање утисака;
- 4) Обавити завршне активности;
- 5) Вредновати постигнуто и предложити сличну грађу са самосталан рад¹⁵.

Припремна фаза

Идентификовање потреба ученика

Правилно идентификовање потреба ученика је веома важан предуслов успешног библиотерапеутског рада. Оно подразумева прикупљање информација о њима на најразличитије начине, те захтева од библиотерапеута велику креативност. Библиотекари могу да организују посебан одељак у библиотеци где ће књиге бити разврстане по теми коју представљају, или могу да направе изложбу, при чему би се од ученика захтевало да сами направе избор. Верује се да ће свако умети да изабере баш оно што му је у том тренутку потребно.

¹³ Claudia Cornett and Charles Cornett, "Bibliotherapy: The right book at the right time" (doctoral dis.), Phi Delta Kappa Educational Foundation, 1980.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

Затим, анкете и интервјуи у виду састава имају значајну улогу при идентификовању потреба. Може се тражити од ученика да у једној реченици, пасусу или читавом саставу дају одговоре на следећа питања:

- Шта ме радује, а шта нервира?
- Мој највећи проблем је...
- Мој највећи страх је...
- Моје најлепше/најтеже искуство је...
- Да сам ја председник државе...
- Да могу да будем шта год пожелим, био бих...
- Да могу да променим нешто код себе, то би било...
- Када бих ухватио/ла златну рибицу, тражио/ла бих јој да ми испуни следеће жеље...

„Још један занимљив пример је тражити од ученика да напишу песму у акростику, при чему би сваки стих садржао по једно слово њиховог имена. На пример:

- Два придева који ме описују
- Три глагола који ме описују
- Четири фразе које ме описују
- Три глагола који немају никакве везе са мном
- Два придева који немају никакве везе са нама
- Име особе која је на неки начин различита од мене“¹⁶.

Сваком ученику – његова књига

Да би сваки ученик добио одговарајућу књигу, није довољно, иако је веома важно, да тема одговара његовим тренутним потребама. Важно је да он може да разуме садржај грађе, да она одговара његовом интересовању и узрасту, да се у њој проблем решава на креативан начин, а да ликови делују уверљиво, како би му било лако да се идентификује са њима¹⁷.

1. Да ли ће ученик моћи да разуме њен садржај?

Да би се утврдило на ком је нивоу разумевање прочитаног неке особе, било би од значаја утврдити неки други наслов који је ученик већ прочитао без проблема и, у складу са тим, одлучити се за

будуће наслове. Учитељи и наставници књижевности им могу бити од велике користи јер најбоље познају могућности својих ученика. Поред тога, библиотерапеути би требало да сами прочитају сваки наслов који препоручују, како би били сигурни да нису пропустили нешто важно.

2. Да ли књига одговара интересовању и узрасту ученика?

Веома је важно водити рачуна о томе да се садржина књиге поклапа са интересовањима ученика, како би им држала пажњу довољно дуго. Неки наслови се могу препоручити свима, без обзира на узраст, док неки други одговарају само особама одређеног узраста.

Приликом истраживања интересовања ученика, од велике помоћи могу да буду описи развоја деце од стране разних аутора. Тако Гирл (Giehl) разликује следеће фазе дечјег развоја:

7-9 година (Започиње когнитивни развој детеа и изражена је потреба за интензивном социјализацијом. Дечјем интересовању одговара литература о вршњацима, приче о животињама, часописи и популарно-научна литература. Никако им не одговарају пустоловне приче и реалистичка херојска дела у којој је главни лик одрасли мушкарац.)

9-12 година – тзв. Робинзоново раздобље (Деца имају потребу да проширују знања која стичу у школи, те је информативно читање за њих најинтересантније. Она желе да упознају непознате земље, биљно и животињско царство, културе старих народа. У овом раздобљу је карактеристична и потреба за доживљавањем емоција које иначе немају у свом искуству, те је бег у литерарни свет веома чест, нарочито за девојчице.)

13-17 година (Раздобље у којем почиње интересовање за класични роман и новеле. Деца бирају штиво које одговара њиховом емоционалном развоју. Потреба за информацијама им је још увек емоционално обојена.)¹⁸

3. Да ли су ликови довољно уверљиви да би ученик могао да се поистовети са њима?

Неке књиге могу да пробуде машту код људи, али да их у исто време лише увида који је

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Корнелија Кувач-Левачић, *Развој и врсте читања, психологија читања с обзиром на читање „некњижевних“ шекспирових*, <http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/03.html>, (преузето 16. 7. 2013).

неопходан да би библиотерапеутски рад био успешан. Такве књиге треба препознати и избегавати у терапији.

4. Да ли се у књизи проблем решава на креативан, али и уверљив начин?

С обзиром на то да је један од главних циљева библиотерапије да укаже да је могуће да се на различите начине дође до излаза из одређене непријатне ситуације, важно је да јунаци књиге то постижу на оригиналан начин, који делује реално и уверљиво. То не значи да ће ученици покушати да учине нешто потпуно исто, али ће увидети да је решење могуће и схватиће да постоје различити приступи истом проблему.

Индивидуални рад – рад у групи

Да би се утврдило да ли је за ученика бољи индивидуални рад или рад у групи, најбоље је предложити му да уради психолошки тест личности. У овом случају психолози могу да буду од изузетне помоћи. Интровертни појединци ће тешко моћи да се отворе уколико је присутно много људи. На овај начин могуће је утврдити и ко има склоности ка конфликтима, те избећи са њим групни рад.

Поред теста личности, интервју може да буде од значаја при одлучивању о томе да ли појединца укључити у индивидуални или групни рад. У школским библиотекама је боље пробати са радом са једним одељењем, извидети ситуацију и одлучити да ли би некоме више користио индивидуални рад. Веома је важно да ученици библиотерапеутски рад не доживе као још једну обавезу коју морају да обаве, већ да то буде разонода којој ће се врло радо приклонити. Стога би требало да имају слободу да учествују у дискусији онда када сами осете потребу за тим.

Припремање грађе за читање

Последњи корак у припреми библиотерапије је прикупљање материјала неопходних за рад. За школске библиотеке је карактеристично да немају много примерака једног наслова, или да веома ретко добијају финансијска средства за набавку нових. У том случају, ако библиотекар увиди да би нека књига била веома значајна за рад са децом, а нема је у својој колекцији, може да успостави сарадњу са јавном библиотеком и затражи од ње позајмицу одређених публикација.

Фаза имплементације

Уводне активности

Уводне активности су важне у библиотерапијском раду. Њихов циљ је да заинтересују појединце и да их припреме за читање. Оне зависе од природе групе или личних особина ученика, као и од врсте проблема који се обрађује.

Вежбе са насловима могу бити од користи. Оне се одвијају тако што се од сваког ученика тражи да каже на шта га асоцира наслов књиге и да напише кратак састав о томе. Уколико наслов садржи неко име, могу се поставити специфична питања, као нпр. да ли знате некога ко се исто тако зове, и шта мислите о њему?

Поред вежбе са насловима, од велике користи могу бити и разна проблемска питања на која се треба усредсредити приликом читања, а која олакшавају сам процес разумевања јер усмеравају пажњу ка жељеном правцу.

Одвојити време за читање

Уколико грађа није обимна, може да се чита у учионици, библиотеци, медијатеци, канцеларији професора или наставника. У супротном, препоручује се читање код куће. Неопходно је водити рачуна да свако има довољно времена за читање. Уколико неко не стигне да прочита књигу у одређеном року, не треба га критиковати због тога, већ му дати још мало времена или допустити му да слуша оне који су књигу прочитали. Библиотерапија не сме да буде наметљива, она се заснива на слободној вољи појединца и само тада може имати прави ефекат.

Уколико библиотекар одлучи да би било боље да се чита наглас у библиотеци, важно је да та грађа буде примереног обима, како би деци држала пажњу довољно дуго. То читање мора да буде изражајно, разумљиво и јасно. Некада је интересантно да деца сама читају текст, а занимљиво је и да дође познати глумац који ће на најбољи начин да дочара садржину књиге.

Одвојити довољно времена за размишљање

Веома је значајно да после читања и идентификације са јунаком прође одређено време како би се развило креативно и критичко мишљење. Није добро да се одмах након читања захтева од деце да дају своје мишљење. Некада је довољно да забележе само неке основне мисли, па тек сутрадан

да о њима и говоре. Једна од фаза стваралачког мишљења и јесте инкубација, која подразумева застој у решавању проблема, при чему особа још увек размишља о њему, иако то на први поглед није очигледно.

Завршне активности

Завршне активности су можда најважнији део библиотерапеутског рада и ту највише долазе до изражаја способности и вештине самог библиотерапеута. Он може поставити следећа питања:

- „О чему се ради у причи коју си прочитао?“
- „Можеш ли да издвојиш главне проблеме о којима прича говори? Зашто мислиш да су то проблеми?“
- „Издвој главне ликове. Шта им се догодило? Како су се осећали због тога? Када си се ти тако осећао? На који начин су се ликови променили у односу на почетак? Шта би ти урадио да си на њиховом месту? Да ли се и

теби догодило нешто слично? Како си са тим изашао на крај?“

- „О чему се заиста ради у причи? Шта сада мислиш о њој?“

Овакав разговор помаже да се дође до одређених закључака и неопходног увида који је најбитнији циљ библиотерапеутског рада. Ако он изостане, читав процес губи смисао.

Вредновање постигнутог је од великог значаја. Сам библиотерапеут може да закључи колико је нека књига била од користи ученицима, а занимљиво је и од њих чути утиске и искуства током читања. Од тога може да зависи да ли ће се библиотерапија ту зауставити, или је потребна још нека књига како би ефекат био потпун. С друге стране, и за библиотерапеута је значајно да увиди на који начин може да унапреди свој рад, шта би било добро променити, на шта посебно обратити пажњу и да ли је потребна нека додатна едукација како би се избегле могуће грешке.

Литература:

1. IFLA/UNESCO смернице за јавне библиотеке. http://www.nb.rs/view_file.php?file_id=1283 (преузето 15. 6. 2013).
2. Кувач-Левачић, Корнелија. *Развој и врсте читања, психологија читаоца с обзиром на читање „некњижевних“ текстова*. <http://www.azoo.hr/images/izdanja/citanje/03.html> (преузето 16. 7. 2013).
3. Вранеш, Александра. „Школска библиотека и школски библиотекар у односу на библиотечке и просветне стандарде“. У *Школски библиотекар: сарадник у настави*. Београд: Филолошки факултет, 2008.
4. Baruchson-Arbib, Shifra. "Bibliotherapy in School Libraries: an Isreal Experiment". *School Libraries Worldwide* vol. 6, no. 2 (2000).
5. Cornett, Claudia and Charles Cornett. "*Bibliotherapy: The right book at the right time*". Doctoral dis. Phi Delta Kappa Educational Foundation, 1980.
6. Jack, Sarah J. and Kevin R. Ronan. "Bibliotherapy: Practice and Research". *School Psychology International* vol. 29, no. 2 (2008). <http://spi.sagepub.com/content/29/2/161.full.pdf> (преузето 14. 4. 2013). DOI 10.1177/0143034308090058
7. Mikuletić, Natalija. „Библиотерапија у школској књиžници или разговор о књижи“. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* god. 53, br. 2 (2010). <http://www.hkdrustvo.hr/vbh/broj/101> (преузето 3. 5. 2013).

The Implementation of Bibliotherapy in School Libraries

Abstract

This paper describes the implementation of developmental bibliotherapy in school libraries. The developmental bibliotherapy is any planned use of books carried out with the aim to influence the personal growth and development. It is particularly relevant to the work of school libraries and school librarians. Taking part in the upbringing and educational activities, school libraries and school librarians have the opportunity to significantly influence the development path of a child, by making a right book available to a right person in the right moment. Therefore, schools and libraries should be the most important institutions in the implementation of bibliotherapy, and the task of a school librarian in this process should be to help each individual to find his book. The proper use of bibliotherapy in school libraries is of great importance for the development of children. It can be treated as a creative approach to the works of literature, as a support to knowledge, as a recommendation for reading or reading with the assistance of school bibliotherapists, to whom bibliotherapy can help to increase the attractiveness of their profession and impose themselves to the society they serve and for the sake of which they exist.

Key words:

book, reading, bibliotherapy, bibliotherapist, school library, children, upbringing and educational activities, personality development, behavior disorders, personality psychology

Примљено: 28. септембра 2013.

Исправке рукописа: 6. октобра 2013.

Прихваћено за објављивање: 10. октобра 2013.